

MĚSTSKÝ ÚŘAD NEPOMUK

Odbor vedení, oddělení památkové péče

Náměstí Augustina Němejce 63, 335 01 Nepomuk, Plzeňský kraj

Tel.: 371 519 711 Fax: 371 519 755 IČO: 00256986
e-mail: podatelna@urad-nepomuk.cz

Váš dopis zn. ze dne

Naše zn. / č.j.
VED/731/2024-JáE

Vyřizuje / tel. / e-mail
Eva Járová Honsová
371 519 743
jarovaeva@urad-nepomuk.cz

V Nepomuku dne
23. 5. 2024

Rozhodnutí Městského úřadu Nepomuk ke kulturní památce zámek v Oselcích

ROZHODNUTÍ

Městský úřad Nepomuk, Odbor vedení, oddělení památkové péče, jako věcně a místně příslušný orgán výkonu státní správy v oblasti památkové péče příslušný dle § 29 odstavec 2 písmeno g) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „památkový zákon“) na základě žádosti č.j. VED/731/2024-JáE, kterou dne 25. 4. 2024, podal Krajský úřad Plzeňského kraje, Škroupova 18, 306 13 Plzeň, IČO: 70890366, ve věci výměny oken a opravy ostění na nádvoří zámku, rozhodl podle ust. § 14 odst. 1 památkového zákona a ust. § 9 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se památkový zákon provádí, a v souladu se zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění (dále jen „správní řád“), následovně:

záměr výměny oken a opravy ostění ve dvorní fasádě budovy zámku v Oselcích, p.č. st. 1, k.ú. Oselce, obec Oselce, okres Plzeň-jih, Plzeňský kraj, nemovité kulturní památky evidované v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstříkovým číslem 17401/4-411, dle předložené žádosti, přiloženého dokumentu „*Technický popis – Výměna oken v objektu nádvoří zámku v Oselcích*“, nedatováno, neautorizováno, přiložených výkresů „*Zámek Oselce – Návrh nových dřevěných oken s izolačním dvojsklem*“ a „*Navržená profilace okenních křídel*“ a fotografické dokumentace, je z hlediska zájmu státní památkové péče podle § 14 odst. 3 památkového zákona dle současného stavu poznání kulturně historických hodnot předmětné kulturní památky **přípustný** při dodržení níže stanovených podmínek, které vycházejí ze současného stavu poznání kulturně historických hodnot předmětné kulturní památky, které je nezbytné zachovat při umožnění realizace zamýšleného záměru.

Podmínky provedení:

- Bude proveden stavebně technický průzkum, který prověří řešené okenní otvory, konkrétně bude zjištěn rozměr a poloha původních historicky hodnotných okenních otvorů a pozice původního osazení okenních rámu ve špaletě.
- Pokud stavebnětechnický průzkum potvrdí druhotnou změnu rozměru, polohy a pozice osazení okenních rámu, bude proveden návrat k původnímu řešení. Přesná poloha, rozměr, tvar a pozice osazení řešených oken ve špaletě bude předmětem nové žádosti o vydání rozhodnutí orgánem státní památkové péče.

3. Pro finální barevnou úpravu oken bude použit krycí lak, nikoli navržená lazura. Konkrétní barevný odstín bude definitivně určen po provedení vzorků barevnosti.
4. Navržené kování oken bude v barevnosti natural mosaz v matném provedení.
5. Pro opravy kamenných prvků (okenních parapetů, ostění atp.) bude vypracován restaurátorský záměr, který bude předmětem nové žádosti o vydání rozhodnutí orgánem státní památkové péče.

Odůvodnění

Městský úřad Nepomuk, Odbor vedení, oddělení památkové péče, (dále jen „VED“) obdržel dne 25. 4. 2024 žádost Krajského úřadu Plzeňského kraje č.j. VED/731/2024–JáE, o vydání rozhodnutí ve věci výměny oken a opravy ostění na nádvoří zámku v Oselcích. Žádost podal zmocněný zástupce Střední škola a Základní škola, Oselce, Oselce 1, 335 46 Oselce, IČO: 00077691, zastoupená Mgr. Zdeňkem Tauchenem, ředitelem školy.

Doručením žádosti v předmětné věci bylo zahájeno správní řízení v souladu s § 44 odstavec 1 správního řádu. Předložená žádost splňovala všechny předepsané náležitosti.

Zámek č.p. 1 v Oselcích je nemovitou kulturní památkou evidovanou v ÚSKP ČR pod rejstřík. č. 17401/4-411. Jedná se o navenek střízlivou, ale architektonicky hodnotnou stavbu barokního zámku. Raně barokní zámek pocházející z r. 1680 byl vystavěn na místě tvrze (s největší pravděpodobností obsahuje zbytky této tvrze), přestavěn v letech 1707 – 1737 Antoniem de Maggi. Starší původ objektu se z venku projevuje zalomením zadního křídla. Při úpravě zámku v letech 1707 – 1737 byla zřízena i zámecká kaple, která má velice vysokou památkovou hodnotu, zdobí ji řada fresek a mj. i nástrovní freska s českými patrony. V průběhu rekonstrukce fasády jižního křídla v 90. letech 20. století byly pod vrstvou novějších omítek nalezeny zbytky renesančního psaníčkového sgrafita. Tento nález inicioval podrobnější průzkumy východního průčelí objektu, při němž byly zjištěny velmi vzácné nálezy v podobě zbytků gotických omítek. Tyto nálezy tak velmi přesvědčivě potvrzují, že dnešní barokní zámek nebyl vybudován na místě renesanční tvrze, respektive že do zámecké barokní stavby byla zřejmě část této tvrze zahrnuta.

Zámek v Oselcích je dvoupatrovou zděnou budovou čtyřkřídlé dispozice s vnitřním obdélným dvorem. Jednotlivá křídla se v přízemí a v prvním patře do dvora dříve otevírala arkádami. Tento stav byl změněn zazděním těchto arkád v 90. letech 20. století. Východní průčelí zámku je doplněno věží. Zámek je obklopen anglickým parkem, vymezeným po obvodu kamennou ohradní zdí. V ní je na jižní straně areálu vložena vstupní branka, hlavní vjezd je situován na západní straně při komunikaci. Jižně od vjezdu se nachází objekt lednice, zapojený svou západní stěnou do ohradní zdi. Na JV okraji zámeckého parku stojí rozlehlá barokní patrová sýpka.

Do dvora zámku se vstupuje průjezdem od jihu. Jižní dvorní fasáda je šestiosá, ve 3. a 2. NP obdélná okna v každé ose, v 1. NP ve 3. ose (zleva) obloukově zaklenutý průjezd do dvora, jinak opět obdélné okno v každé ose. Severní dvorní fasáda je pětiosá, ve 3. a 2. NP obdélná okna v každé ose, v 1. NP ve 2., 3. a 4. ose (zleva) obdélný dveřní otvor, v 1. a 5. ose obdélné okno. Některé tyto otvory jsou lemovány kamennými ostěnicemi s uchy, některé dveřní otvory obsahují kamenný prahový stupeň/stupně. Západní dvorní fasáda je tříosá, ve 3. NP obdélná okna v každé ose, ve 2. a 1. NP velká oblouková okna v každé ose. (Ve 2. a 3. NP byly v minulosti otevřené arkády.) Východní dvorní fasáda je tříosá, ve 3. NP obdélná okna v každé ose, ve 2. NP velká oblouková okna v každé ose, v 1. NP v 1. a 3. ose obdélný dveřní otvor pod štukovým obloukem - druhotně provedený do zazděné obloukové arkády, ve 2. ose luxferová obdélná výplň pod štukovým obloukem v mělké nise po zazděné obloukové arkádě. Horizontálně je 3. NP odděleno průběžnou velmi jednoduchou štukovou římsou, okna ve 2. NP jsou opatřena kamennými parapety. Obdélná okna jsou lemována

štukovými paspartami či kamenným ostěním. Oblouková okna ve 2. NP Z a V dvorního průčelí jsou v horní polovině lemována štukovou paspartou ukončenou jednoduchými štrápci, ve vrcholu oblouku je plasticky proveden klenák. Oblouková okna a ostatní otvory v 1. NP Z a V dvorního průčelí jsou v horní polovině lemována jednoduchou štukovou paspartou, jež přechází v jednoduchou horizontální průběžnou římsu. Dvorní fasády jsou rozbarveny v kombinaci dvou barev – plochy ve světlém okru, tektonické prvky bílé. Sokl je v odstínu tmavšího okru.

Stávající okenní výplně ve dvorních fasádách lze rozdělit do několika typů, např. osmitabulková s poutcem, šestitabulková s poutcem, šestitabulková bez poutce, okna druhotně upravená pro potřeby kuchyně (zvětšení šířky stavebního otvoru, zabudované odvětrávání). Všechna tato okna jsou zpravidla špaletová, dvoukřídlá, dovnitř otevíravá, odsazená od líce fasády. Dále se ve dvorních fasádách vyskytují velká oblouková okna (1. a 2. NP), která jsou konstrukčně provedená jako okna zdvojená, dovnitř otevíravá. Všechna okna dvorních fasád jsou novodobá, pocházející povětšinou z 2. poloviny 20. století. Jedná se o výrobky nevelké řemeslné kvality, minimální historické kvality, avšak jsou tradičně členěná a představují vhodný doplněk ostatních památkových hodnot objektu.

Předmětem žádosti je výměna stávajících dožilých oken za okna nová. Jedná se o okna situovaná do nádvoří zámku.

Jsou navrženy vzhledově věrné kopie stávajících oken. Konstrukčně se bude jednat o okna jednoduchá, z materiálu smrk, zasklená izolačním dvojsklem do dřevěných lišt, distanční rámeček bude barevně odpovídat odstínu finální povrchové úpravy oken – je uvažován odstín RAL 9003, RAL 9010 nebo RAL 9016 (přesný odstín bude odsouhlasen orgány PP vč. NPÚ). Finální barevná úprava oken bude provedena nástřikem lazury Acroma Beckra. Kování by mělo odpovídat historickému provedení, ale musí umožňovat funkci moderního okna. Navrženo je kování – závěsy TKZ Trio 13,5mm/šroubovací, vrchní kování Alt Wien + ocelový návlak na panty (Antik). Okno je navrženo v tomto členění: Ve 3/4 předěleno poutcem. Spodní část okna bude šestitabulková, dvoukřídlá s klapačkou. Horní část okna bude provedena jako jedno vyklápěcí křídlo (pomocí pákového ovladače), které bude v prostřední ose vertikálně předěleno falešnou klapačkou (tzn. falešnou pokračující klapačkou navazující na reálnou klapačku ve spodní části okna). Vnitřní parapet bude dřevěný v barvě okna, tl. 30 mm.

Vnější parapety jsou kamenné, zůstanou stávající, budou pouze lokálně opraveny a mezi okno a parapet bude vložena krycí Cu lišta, která bude zabraňovat zatékání vody do konstrukce. Spoje mezi oknem, plechem a kamenným parapetem budou vyplněny silikonem. Rozměr a tvar lišty bude upřesněn až po demontáži původních oken a montáži oken nových. Okna budou zasazena do připraveného otvoru pomocí kotvícího plechu, kotvení bude skryto pod novou omítkou, okna budou dotěsněna polyuretanovou pěnou. Dozdění děr a rýh bude provedeno plnými pálenými cihlami na vápennou maltu. Vnitřní omítky špalety budou vápenné, dvojvrstvé. Vrchní vrstva bude upravena plstí. Je počítáno s pomocným lešením (některá okna se nachází ve 3. patře, tj. 8 až 10 m nad podlahou nádvoří).

Na základě žádosti o písemné vyjádření č.j. VED/734/2024–JáE, ze dne 25. 4. 2024, v souladu s § 14 odst. 4 památkového zákona bylo vypracováno písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče Národního památkového ústavu (dále jen „vyjádření NPÚ“) č.j. NPÚ-341/38541/2024 ze dne 9. 5. 2024, které bylo doručeno dne 13. 5. 2024.

Ve vyjádření NPÚ se doporučuje vydat závazné stanovisko za následujících podmínek: 1) V případě druhotně měněných (zmenšovaných, zvětšovaných, posunutých) okenních otvorů bude po prověření situace stavebnětechnickým průzkumem proveden návrat k původnímu řešení. 2) Pokud stavebnětechnický průzkum potvrdí drážku původní polohy osazení rámu historického okna, budou nová okna osazena do této pozice. V opačném případě budou nová okna osazena do pozice stávajících vnějších oken. 3) Pro finální barevnou úpravu oken nebude použita lazura, bude použit krycí lak. Konkrétní odstín bude odsouhlasen na základě předložených uvažovaných vzorků.

4) Kování bude v barevnosti natural mosaz v matném provedení. 5) Opravy kamenných prvků (okenních parapetů, ostění atp.) budou provedeny v restaurátorském režimu.

V souladu s ust. § 36 odst. 3 správního řádu vyzval VED písemně dne 14. 5. 2024 žadatele, aby se před vydáním rozhodnutí vyjádřil k jeho podkladům. Zástupce žadatele se dne 17. 5. 2024 dostavil k seznámení s podklady rozhodnutí. Při ústním jednání bylo dohodnuto, že vzhledem k velkému počtu podmínek k realizaci zamýšlených prací, stanovených ve vyjádření NPÚ, a nízké podrobnosti dokumentace, bude toto rozhodnutí vydáno k přípravě prací. K realizaci obnovy bude vydáno rozhodnutí nové, jehož podkladem bude podrobnější a přesnější dokumentace zamýšlených prací. O jednání byl sepsán protokol, který je vložen do spisu.

VED po shromáždění podkladů závazného stanoviska a jejich vyhodnocení výše uvedené podmínky v závazném stanovisku uplatnil.

Odůvodnění podmínek

Podmínka číslo jedna je stanovena proto, že z podané žádosti vyplývá, že otvory nebudou měněny. V žádosti není řešena možnost změny formátu některých okenních otvorů, a to přesto, že některé otvory byly v minulosti druhotně upraveny. V žádosti rovněž není zmíněno, do jaké pozice v rámci špalety budou nová okna osazena. Dle vyjádření NPÚ je při obnově kulturní památky třeba ctít, respektovat a případně vhodně zopakovat její poslední hodnotný dochovaný historický stav. Protože současná okna na zámku jsou novodobá – nemající velkou památkovou hodnotu, a na první pohled je patrné, že u některých oken došlo k druhotné úpravě otvorů i výplní, je třeba počítat rovněž s možností jiného, nežli dnešního, formátu předcházejících historických hodnotných oken i okenních otvorů. Z toho důvodu je stanovena podmínka provedení stavebně technického průzkumu, který by se zaměřil na zjištění původní polohy a formátu historických okenních otvorů v rámci dvorních fasád a na zjištění původní drážky, v níž mohla být historická okna osazena v rámci špalety. Průzkum bude výchozím dokladem pro umístění a formát nových oken v rámci návratu k původnímu řešení. Tato situace se předpokládá především u dvou kusů oken ve druhém nadzemním podlaží, která jsou součástí školní kuchyně.

Druhá podmínka byla dána z toho důvodu, že při obnově kulturní památky je třeba ctít, respektovat a případně vhodně zopakovat její poslední hodnotný dochovaný historický stav. Protože současná okna na zámku jsou novodobá, nemající velkou památkovou hodnotu a není doloženo, jaká okna těmto předcházela, je třeba dle názoru NPÚ počítat i s možností jiného, nežli dnešního, umístění předcházejících historických hodnotných oken v rámci fasády i špalety. Na základě provedeného průzkumu z první podmínky bude vypracována podrobná dokumentace, ze které bude patrné rozmístění a rozměr okenních otvorů ve fasádě a tvar a osazení okenních výplní ve dvorní části budovy zámku. Pokud průzkum potvrdí drážku původní polohy osazení rámu historického okna, budou nová okna osazena do pozice dle této drážky. Pokud tato drážka zjištěna nebude, budou nová okna osazena do pozice stávajících vnějších oken. Dokumentace vypracovaná k realizaci záměru bude projednána s orgánem státní památkové péče.

Třetí podmínka byla stanovena z toho důvodu, že dle názoru NPÚ není pro nátěr nových oken vhodné použít lazuru. Vlastností lazurovacích hmot je polytransparentnost, která dává vyniknout kresbě dřeva, což není pro užití na tomto typu kulturní památky žádoucí. Nová okna objektu zámku by měla být provedena jako kvalitnější kopie oken stávajících, a to včetně finální povrchové úpravy, která odpovídá i tradičnímu historickému užití, kdy se okna opatřovala nátěry krycích laků, aby byla co nejvíce ochráněna před povětrnostními vlivy. Protože se dnes vyrábí řada odstínů bílé a odstín je ovlivněn i základovou vrstvou a dřevem, na nějž je lak aplikován, je třeba provést vzorky. Předložené vzorky budou posouzeny a bude zvolen ten nejvhodnější. VED je s názorem NPÚ v souladu.

K podmínce číslo čtyři se ve vyjádření NPÚ uvádí, že v návrhu prací je specifikován typ kování, avšak není specifikována barevnost kování včetně provedení lesk/mat. Lesklé provedení by bylo dle názoru odborné organizace v komplexu objektu příliš výrazné až rušivé, působilo by novodobě a

neautenticky. Odstín „natural mosaz“ se co nejvíce pohledově přibližuje historickému typu kování obvyklému k navrženému typu oken. VED s názorem NPÚ souhlasí. Z výše uvedených důvodů byla určena tato podmínka.

Pátá podmínka byla stanovena z toho důvodu, že VED je v souladu s názorem NPÚ, který v písemném vyjádření považuje navrženou opravu vnějších kamenných parapetů, stejně jako ostatních kamenných článků v rámci fasád, za práce uměleckořemeslné povahy, kterou musí provádět odborník, restaurátor se specializací na restaurování nefigurálních uměleckořemeslných prvků v kameni. Toto zdůvodnění pak platí i pro portály, ostění, atp., které by bylo vhodné v další fázi oprav zámku zahrnout do plánovaných prací při obnově dvorních fasád.

Navržená výměna oken dvorních fasád zámku v Oselcích směřuje ke zlepšení současného zhoršeného technického stavu KP, jež je denně využívána středoškolskými studenty a učiteli. Realizací předloženého záměru dojde ke zlepšení uvedených kulturně-historických hodnot kulturní památky zámek v Oselcích, neboť výměna současných oken dvorních fasád za okna nová, která kopírují členění současných oken a zároveň jsou jejich konstrukčně kvalitnějšími kopiemi, je navržena s důrazem na znovuoobnovení kulturně-historických hodnot objektu, k jeho dennímu využívání a zachování do budoucna.

Doporučení

Po provedení obnovy oken NPÚ ve vyjádření doporučuje v další etapě dále pokračovat s obnovou dvorních fasád, která by zahrnovala obnovu omítek, štukových plastických prvků a kamenných článků. Luxferovou výplň umístěnou do obloukové niky v prvním nadzemním podlaží severní fasády dvora doporučuje NPÚ nahradit obloukovým oknem. Jedná se o velmi rušivý prvek v rámci historických fasád. Památkově nejvhodnějším řešením by bylo na východní straně opětovné obnovení v minulosti zazděných arkád.

Práce budou probíhat za dohledu pracovníků památkové péče v rámci pravidelně svolávaných kontrolních dnů a veškeré nově zjištěné skutečnosti či změny odsouhlasených pracovních postupů budou konzultovány se zástupci památkové péče.

VED po shromáždění podkladů závazného stanoviska a jejich vyhodnocení rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto závazného stanoviska, na základě předložené žádosti, přiložené dokumentace, písemného vyjádření NPÚ č.j. NPÚ-341/38541/2024 ze dne 9. 5. 2024 a vyjádření žadatele.

Jelikož byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu nezbytném pro soulad rozhodnutí s účelem památkového zákona, všechny podklady pro vydání rozhodnutí byly správním orgánem pečlivě vyhodnoceny a následně bylo toto rozhodnutí vydáno.

Jediným účastníkem správního řízení byl Krajský úřad Plzeňského kraje, Škroupova 18, 306 13 Plzeň, IČO: 70890366.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podle ustanovení § 83 odst. 1 a § 86 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, podat ve lhůtě 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí, a to prostřednictvím Odboru vedení, oddělení památkové péče Městského úřadu Nepomuk k Odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu Krajského úřadu Plzeňského kraje. Lhůta pro podání odvolání počíná běžet podle

§ 40 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, dnem následujícím po dni, kdy bylo toto rozhodnutí oznámeno doručením jeho písemného vyhotovení.

Odvolání musí mít náležitosti stanovené v § 37 odst. 2 a § 82 odst. 2 správního řádu. Odvolání musí obsahovat údaje o tom, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu ho napadá a v čem je spatřován rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost rozhodnutí nebo řízení, jež mu předcházelo. Není-li v odvolání uvedeno, v jakém rozsahu odvolatel rozhodnutí napadá, platí, že se domáhá zrušení celého rozhodnutí. Odvoláním lze napadnout výrokovou část rozhodnutí, jednotlivý výrok nebo jeho vedlejší ustanovení. Odvolání jen proti odůvodnění rozhodnutí je nepřipustné. Odvolání se podává s potřebným počtem stejnopisů tak, aby jeden stejnopis zůstal správnímu orgánu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis. Nepodá-li účastník potřebný počet stejnopisů, vyhotoví je správní orgán na náklady účastníka.

Podle § 82 odst. 4 správního řádu se k novým skutečnostem a k návrhům na provedení nových důkazů, uvedeným v odvolání nebo v průběhu odvolacího řízení přihlédne jen tehdy, jde-li o takové skutečnosti nebo důkazy, které účastník nemohl uplatnit dříve. Namítá-li účastník, že mu nebylo umožněno učinit v řízení v prvním stupni určitý úkon, musí být tento úkon učiněn spolu s odvoláním.

Doručení písemnosti pomocí datové schránky upravuje § 17 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, který stanoví přednostní doručování prostřednictvím datové schránky. Nepřihlásí-li se adresát do své datové schránky ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručený posledním dnem této lhůty.

/otisk úředního razítka/

Eva Járová Honsová
referent Odboru vedení,
oddělení památkové péče

Rozdělovník:

Obdrží do vlastních rukou:

- Střední škola a Základní škola, Oselce, Oselce 1, 335 46 Oselce, IDDS x6qf4v3

Na vědomí:

- Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni, Prešovská 171/7, 301 00 Plzeň 1, IDDS: 2cy8h6t
- Městský úřad Nepomuk, Odbor výstavby a životního prostředí, náměstí A. Němejce 63, 335 01 Nepomuk
- vlastní